

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ТРАЄКТОРІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
ОСОБИСТІСТЬ І КУЛЬТУРА**

Збірник наукових доповідей
V Міжнародної науково-практичної конференції

15 листопада 2019 року

Частина 1

За загальною редакцією
доктора культурології, професора,
завідувача кафедри культурології та інформаційної діяльності
Ю. С. Сабадаш

Маріуполь – 2019

Редакційна колегія:

Ю. С. Сабадаш, доктор культурології, професор (голова),
С. В. Янковський, кандидат філософських наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри культурології та інформаційної діяльності
(протокол № 6 від 19.11.2019)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою
історичного факультету Маріупольського державного університету
(протокол № 3 від 20.11.2019)

I 74 Траєкторії сталого розвитку українського суспільства:
особистість і культура : зб. наукових доп. V міжнар. наук.-практ. конф.,
м. Маріуполь, 15 листоп. 2019 р. : в 2 ч. / Маріуп. держ. ун-т ;
гол. ред. Ю. С. Сабадаш ; упоряд. С. Янковський. – Маріуполь : МДУ, 2019.
– Ч. 1. – 191 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Траєкторії сталого розвитку українського суспільства: особистість і культура», яка відбулася 15 листопада 2019 року, в якій прийняли участь освітяни, науковці, громадські активісти з України та зарубіжних країн

У наукових виступах і доповідях учасників конференції висвітлені актуальні питання з проблеми забезпечення сталого розвитку людства, які в сучасному світі зумовлюються розширенням впливу інформаційних та комп'ютерних технологій на соціальні інституції, сферу управління, інтенсивність міжкультурної взаємодії, творення нових, креативних практик соціальної взаємодії.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами соціального життя і культури.

Відповідальність за зміст, достовірність, оригінальність поданих матеріалів
несуть автори, опублікованих у збірнику доповідей

держав дозволяє стверджувати, що вироблені національною бюрократією стандарти управління, представниками правлячих класів європейських країн вважалися універсальними. Проблема, на нашу думку, полягає в тому, що традиції легітимації європейської національної легітимації – з одного боку, та традиція демократії, яка зародилась у східному Середземномор'ї та стала основою розвитку європейської культури – з іншого, прийшли до суперечності. Європейська національна бюрократія не є універсальною, вона поступається силою і вагою системам управління транснаціональними корпораціями, здатним до самоорганізації глобальним фінансовим ринкам, глобальним центрам інновацій, а також деспотизму, традиціоналізму, популізму політичних режимів, які використовують більшість задля того, щоби нав'язувати суспільству в цілому не тільки утопічні візії майбуття, а й заперечення соціальної реальності. Отже, інтелектуальна критика соціального розмаїття, джерела якої простежуються до доби ранньої грецької філософії, соціальний утопізм, породжений ілюзорним ставленням Просвітництва до філософії, універсалізм національних бюрократій європейського типу, в новітньому світі доповнюється архаїчними формами розуміння соціального життя на основі ідентитарних дискурсів та новітньої міфології спільності, яка репрезентується суспільству масовою культурою, освітою та споживанням. Відтак, основними, на наш погляд, розуміння природи соціального розмаїття, його природи, специфічних меж і перваг, які воно надає суспільству, а також філософсько-історичної рецепції його критик є важливою запорукою того, щоби проблеми соціального розмаїття не вирішувалися в дусі «стирялини в нічному кулбі в Орландо» (якщо Вам ця подія не відома, то рекомендую особисто познайомитись із новітніми проблемами соціального життя за допомогою Google).

СЕКЦІЯ VI

ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ІНСТИТУТІВ: БІБЛІОТЕКИ, АРХІВИ, МУЗЕЇ

УДК 930.251:004

О. В. Кригіна
/ Україна /

ОЦИФРОВУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ

ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ АРХІВНИХ УСТАНОВ

Державні архіви є основною ланкою системи архівних установ України, що забезпечують збереження, примноження й використання важливої складової частини вітчизняної і світової культурної спадщини та інформаційних ресурсів, сприяють формуванню національної самосвідомості українського народу. Архівні документи є найважливішим джерелом достовірної інформації з різних аспектів розвитку суспільства, до яких постійно звертаються як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники, а також науковці та пересічні громадяни [4]. Сучасне

позиціонування архівів пов'язано з посиленням тенденцій суспільного, інформаційно-комунікативного та культурного значення архівної діяльності. Головним напрямком діяльності архівних установ є забезпечення збереженості Національного архівного фонду України (НАФ), важливої частини історико-культурної спадщини українського народу. Сучасний етап розвитку архівних установ характеризується впровадженням інформаційних цифрових технологій для збереження світової спадщини. Важливого значення набуває питання щодо оцифровування архівних документів, яке є одним із пріоритетних напрямків діяльності архівних установ [1].

Пріоритетним напрямком діяльності Державної архівної служби України та архівних установ у 2018 році було визначено оцифровування (цифровізація) архівних документів. Основна мета реалізації зазначеного напрямку полягала у максимально ефективному забезпеченні інформаційних потреб громадян, суспільства і держави за рахунок впровадження цифрових технологій, створення сприятливих правових умов для роботи з електронними документами, їх архівного зберігання, забезпечення технологічних умов для оцифровування документів НАФ, централізованого зберігання цифрових копій документів НАФ, надання доступу за допомогою мережі Інтернет до цифрових копій документів НАФ [5].

Цифровізація має певні переваги, зокрема, забезпечує відкритий доступ до інформації, збереження та поширення культурного надбання, створення національних цифрових проєктів, створення позитивного іміджу архіву та країни в цілому. Не менш важливим є також створення історичних медіаархівів, адже фотографії, плівки й записи, що руйнуються з часом, після оцифровування набувають якщо не вічності, то хоча б витривалості перед обличчям часу. Крім того, цифрові копії, представлені в мережі Інтернет стають доступними для широкого загалу. Оцифровування документів архівними установами як спосіб копіювання, масово застосовують з початку XXI ст. Світова тенденція, що сьогодні активно підтримується фінансово, – це створення цифрової архівної спадщини. Багато архівних служб світу вже оцифрували значну кількість архівних документів. Отже на часі – оцифровування документів НАФ України, яке слід розглядати як стратегію забезпечення збереженості документів, за допомогою розширення доступу до них в іншому форматі. Водночас широкий доступ до документів українських архівів актуалізував питання обмеження користування оригіналами шляхом створення з них копій.

Застосовуючи технологію оцифровки документів, вдається успішно вирішувати певні завдання щодо архівного зберігання документів. Оцифровування документів підвищує рівень доступу до документів незалежно від місцезнаходження дослідника, а також надає можливість звернення до архівних документів неодноразово і цілодобово, що збільшить кількість споживачів оцифрованої інформації та забезпечить популяризацію архівних фондів. Крім того, оцифровування підвищує рівень збереження

оригіналів, адже дозволяє створювати страхові копії документів, що сприяє збереженню рідкісних документів. Створення цифрових копій документів має певні переваги: зручність та швидкість копіювання документа або його частини без втрати якості; можливість доступу користувачів до документів, оригінали яких знаходяться в незадовільному стані і не видаються на запити, створення віртуальних експозицій архівних документів; можливість необмеженого тиражування копій; простота та зручність організації доступу користувачів до інформації; можливість збереження первинного вигляду оригіналу документа за умови оцифровування в кольорі з достатньою роздільною здатністю; можливість тривалого зберігання цифрової копії за умови перенесення на нові фізичні носії інформації [6].

Слід також зазначити, що незважаючи на очевидні переваги використання на практиці методу оцифровування архівних документів, наявні певні проблеми, пов'язані з реалізацією цього напрямку. Головною проблемою щодо оцифровування архівних документів є обмеженість фінансового та матеріально-технічного забезпечення архівних установ, відсутність спеціального обладнання для оцифровування архівних документів, часта зміна технічної та програмної бази у світовому комп'ютерному виробництві, механічне навантаження на палітурку документа, вплив світла та температури в процесі сканування (якщо використовується невідповідне обладнання), зберігання цифрових копій документів і забезпечення приймання на зберігання електронних документів, незабезпеченість ефективного та зручного доступу до інформаційних ресурсів, захисту та надійного зберігання цифрової інформації [5]. Також слід зазначити, що для ефективної реалізації проекту цифровізації архівних ресурсів, важливо вирішити весь комплекс проблем, пов'язаних з оцифровуванням документів.

Таким чином, архівні установи є сховищами багатовікового досвіду суспільства, діяльність яких щодо збереженості та наданні у користування архівної інформації, що здійснюється за допомогою використання сучасних технологій, зокрема, оцифровування, є важливою не тільки для науковців, але й для пересічних громадян та всіх зацікавлених історією.

Література

1. Бюлетень Галузевого центру науково-технічної інформації з архівної справи та документознавства. Вип. 1 (27) / Держ. арх. служба України, Укр. наук.-дослід. ін-т арх. справи та документознавства, Галуз. центр наук-техн. інформації з арх. справи та документознавства – Київ, 2017. – 92 с.

2. Левченко Л.Л. Оцифрування описів фондів у держархіві Миколаївської області: здобутки, проблеми, перспективи. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <https://chmnu.edu.ua/vidbuvsya-mizhnarodnij-kruglij-stil-na-temu-otsifruvannya-dokumentiv-natsionalnogo-arhivnogo-fondu-yak-prioritetnij-napryam-tsifrovizatsiyi-natsionalnih-arhiviv-problemi-ta-perspektivi/>

3. Основні правила роботи державних архівів України / Держкомархів України. – К., 2004.

4. Про роботу Укрдержархіву, архівних установ і спеціальних установ страхового фонду документації у 2017 р. та пріоритети Укрдержархіву на 2018 р. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://archives.gov.ua/Publicat/AU/AU_1_2018/2.pdf

5. Стрюкова Е.П. Оцифровка архивных документов: направления и проблемы реализации // Документ. Архив. История. Современность: материалы IV Международной научно-практической конференции, посвященной 20-летию подготовки документоведов в Уральском федеральном университете. – Екатеринбург: Изд-во УрФУ, 2012. – С. 172–175.

6. Філіппова Л. Я. Цифрові архіви в сучасному суспільстві: термінологічний та змістовний аспект / Л.Я. Філіппова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія: наук. журн. – Київ, 2018. - № 2. – С. 6-11

УДК 930.251:004

Ю. А. Переверзева
/ Республіка Білорусь /

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ БИБЛИОТЕКИ: ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ БИБЛИОТЕКАРЕЙ-БИБЛИОГРАФОВ КАК ИНВЕСТИЦИЯ В УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ

В профессиональном развитии персонала библиотек важнейшим средством является дополнительное профессиональное образование (далее – ДПО), направленное на непрерывное повышение квалификации и профессиональную переподготовку специалистов и руководителей. Учитывая, что библиотеки являются неотъемлемой частью социально-экономического сегмента общества и вносят вклад в его многоаспектное развитие, нужно отметить, что только профессионально компетентный специалист может правильно и эффективно работать на удовлетворение человеческих потребностей в информации и знании. К тому же, библиотечная отрасль, обеспечивает информационную стабильность общества, в том числе, путём задействования в реализации Государственных программ («Электронная Беларусь», «Государственной программы возрождения и развития села на 2005-2010 гг.», «Культура Беларуси» (2011-2015 гг., 2016–2020 гг.), «Образование и молодежная политика» (2016-2020 гг.)), Концепции информатизации системы образования Республики Беларусь на период до 2020 года, Целей устойчивого развития и др., что возможно при наличии в библиотеках устойчивого кадрового состава библиотечных специалистов, соответствующих определённому квалификационному уровню. Следовательно, участие библиотекарей-библиографов в мероприятиях ДПО можно рассматривать в контексте